

KANSANEDUSTAJILLE

Budjettileikkaukset uhkaavat luonnon virkistyskäyttöä

Suomen Latu on vakavasti huolissaan Metsähallituksen virkistyspalveluiden alasajosta.

Ulkoilua ja luonnon virkistyskäyttöä hallinnoidaan monen eri ministeriön kautta ja se joutuu päätöksenteossa usein reuna-alueelle. Reuna-alueilta on helppo vähentää resursseja – kuten tälläkin kertaa. Hallituksen eduskunnalle 10.9.2010 antamassa vuoden 2011 budjettiesityksessä esitetään 4,5 miljoonan euron leikkauksia Metsähallituksen luontopalvelujen rahoitukseen verrattuna vuoden 2010 hyväksytyyn budjettiin.

Metsähallituksen luontopalvelut hallinnoi noin seitsemää miljoonaa hehtaaria Suomen maa- ja vesialueista. Luontopalvelut vastaa esimerkiksi kansallispuistojen, reittien, levähdyspaikkojen ja luontokeskusten ylläpidosta ja kehittämisestä. Tuotetut palvelut antavat ihmisille mahdollisuuden käyttää valtion alueita ulkoiluun ja virkistykseen.

Metsähallituksen 10.9.2010 päivätyn tiedotteen mukaan luontopalvelujen rahoitus on runsaat 50 miljoonaa euroa. Siitä 60 % tulee ympäristöministeriön ja 15 % maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalta. Näistä päärahoituslähteistä on vuoden 2011 budjettiesityksessä leikattu kolme miljoonaa euroa. Tämä yhdessä aiempien tuottavuusleikkausten kanssa merkitsee n. 4,5 miljoonan vähennystä vuoden 2010 vastaavaan rahoitukseen verrattuna. Metsähallitus on aloittanut YT-neuvottelut hallituksen budjettiesityksen seurauksena jopa 60 henkilötyövuoden vähentämiseksi.

Luonnon virkistyskäytön osuus tästä luontopalveluiden 50 miljoonan euron budjetista on ollut 20 miljoonaa euroa. Lopulla 30 miljoonalla eurolla hoidetaan luonnonsuojelutehtäviä, aluehallintoa, metsästystä ja kalastusta. Jatkossa on hyvin todennäköistä, että YM pitää kiinni luontopalveluiden luonnonsuojeluun liittyvistä tulostavoitteista. Metsähallituksella ei ole mahdollisuuksia säästää aluehallinnosta, koska siellä kiinteiden kulujen osuus on suuri. Metsästyksen ja kalastukseen liittyvä budjetti on taas niin pieni, että säästöt siellä eivät näy kokonaiskuvassa riittävästi. Säästökohteeksi jäljelle jää virkistyspalvelut ja käytännössä tämä voi tarkoittaa jopa 20 prosentin leikkauksia edellisvuoden toimintaan nähden. Suurin häviöjä on tavallinen luonnossa liikkuja ja ulkoilija. Asia koskee miljoonia suomalaisia.

Miksi luonnon virkistyskäytöstä ei saisi leikata?

- 1) Tällä budjettiesityksellä heikennetään maakuntien matkailua, yrittäjyyttä ja työllisyyttä, sillä virkistyskäyttöön tarkoitettujen alueiden läheisyydessä toimivien paikallisten yrittäjien toimintaedellytykset ja alueiden työllistämistä heikkenevät.

Metsähallituksen ja Metlan tekemästä tutkimuksesta käy ilmi, että kansallispuistoihin ja retkeilyalueisiin sijoitetut rahat palautuvat yhteiskunnalle moninkertaisesti takaisin paikallisena elinkeinotoimintana ja työpaikkoina. Kansallispuistojen vuoden 2009 kävijöiden rahankäytön tulovaikutukset olivat yhteensä 85,7 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 1 100 henkilötyövuotta. Valtion retkeilyalueilla vastaavat lukemat olivat 17,9 miljoonaa euroa ja 230 henkilötyövuotta.

- 2) Metsähallituksen luomia ulkoiluolosuhteita kaventamalla suomalaisten terveydentila tulee heikkenemään ja terveyskulut kasvavat.

Valtion hallinnoimilla ulkoiluun ja retkeilyyn tarkoitetuilla alueilla on 4,7 miljoonaa käyntiä vuodessa. Pelkästään kansallispuistoissamme on lähes kaksi miljoonaa käyntiä vuodessa. Näillä määrillä on suuri merkitys kansanterveydelle. Liikunnan ja samalla ulkoilun terveysvaikutukset ovat kiistattomat. Liikunta parantaa koettua elämänlaatua ja ehkäisee monia sairauksia, ylipainoa sekä sosiaalisia ja mielenterveydellisiä ongelmia. Liikkumalla metsissä ja kansallispuistoissa suomalaiset pysyvät terveempinä niin fyysisesti, henkisesti kuin sosiaalisestikin. Tutkimustieto osoittaa, että mitä paremmin reitit on ylläpidetty ja mitä enemmän palveluita on tarjolla, niin sitä enemmän kävijöitä reiteillä on.

- 3) Suomalaiset haluavat retkeilyreittejä.

Suomen Ladun teettämän liikuntapaikkojen käyttöastetta selvittävän kyselytutkimuksen mukaan aikuisista 80 prosenttia ulkoilee metsissä ja 62 prosenttia liikkuu retkeilyreiteillä vuosittain. Tutkimus osoitti, että kansalaiset toivovat retkeilyreittejä kehitettävän kolmanneksi eniten kaikista liikuntapaikoista lähiulkoilureittien ja uimahallien jälkeen.

- 4) Käyttäjämäärien kasvu ja uudet kansallispuistot vaativat lisää resursseja.

Valtion virkistysalueiden käyntimäärien vuosittainen kasvu on ollut kolme prosenttia. Tämän lisäksi perustettava uusi Selkämeren kansallispuisto ja Pallas-Yllästunturin

kansallispuistosta lakiin tehty muutos aiheuttavat lisäkuluja. Lisäksi vireillä on uusia suunnittelu- ja ylläpitoresurseja vaativia kansallispuistohankkeita. Nykyinenkään budjetti ei ole riittävä kasvaneeseen kysyntään ja nähden.

- 5) Esitetty budjetti vaikuttanee eniten kansallispuistoihin, joissa vähiten kävijöitä. Esitetyn kaltaisen budjetin toteutuessa uhkana on kehityksen ja ylläpidon keskittyminen tiettyihin kävijämääritään suosituimpiin kansallispuistoihin ja retkeilykohteisiin. Näiden ulkopuolelle jäävät Metsähallituksen hallinnassa olevat kansallispuistot ja muut kohteet olisivat budjettiesityksen toteutuessa häviäjän osassa. Leikkaukset tuntuisivat ensimmäisenä pitkospuiden, teiden ja reittien kunnossapidossa. Jopa joidenkin reittien olemassaolo on kokonaan vaakalaudalla.
- 6) Leikkaukset ovat toteutuessaan pysyviä. Perusteluina on leikkauksissa käytetty sitä, että se koskisi vain tätä vuotta ja myöhemmin virkistyskäytön budjetti korjataan. Tämä ei ole uskottavaa, sillä silloin kun toimintoja joudutaan ajamaan henkilöstötasolla alas, niin niitä ei saada uudella rahoituksella korjattua edes vuosien kuluttua. Lisäksi ei ole mitään takeita että budjettia korjattaisiin vastaamaan edes nykyistä tasoa.

Hallitukselta on erittäin lyhytnäköistä leikata rahoitusta sieltä, mistä tulevaisuuteen tulisi säästöjä ja tuloja moninkertaisesti. Myös hallituksen itsensä vahvistamat poliittiset ohjelmat on unohdettu. Ohjelmat linjaavat tärkeiksi yhteiskunnan tukipilareiksi kansalaisia liikuttavan luonnon virkistyskäytön, matalan kynnyksen liikunnan, terveyden edistämisen, maakuntien työllistämistoimet sekä matkailun edistämisen. Edellä mainituilla faktoilla ja luvuilla voisi olettaa, että luonnon virkistyskäyttöön liittyvään budjettiin olisi esitetty leikkauksien sijasta korotuksia.

Suomen Latu toivoo valiokunnilta ja kansanedustajilta yli puoluerajojen rohkeutta korjata budjetti suomalaisten hyvinvoinnin parhaaksi ja esittää Metsähallituksen luontopalveluiden rahoitukseen tuo puuttuva 4,5 miljoonaa euroa.

Pyydämme kansanedustajia tekemään Metsähallituksen luontopalveluiden toiminnan turvaamiseksi talousarvioaloitteen,

- 1) jossa eduskuntaa pyydetään ottamaan valtion vuoden 2011 talousarvioon momentille 30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät 1 500 000 euroa lisää.

- 2) jossa eduskuntaa pyydetään ottamaan valtion vuoden 2011 talousarvioon momentille 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät 3 000 000 euroa lisää.

Suomen Latu ry on valmis yhteistyöhön valtion metsien virkistyskäytön edistämisessä ja tulevaisuuden suunnittelussa, jos se koetaan tarpeelliseksi.

Lisätietoja:

Eki Karlsson, toiminnanjohtaja, Suomen Latu ry
eki.karlsson@suomenlatu.fi, puh. 044 328 3286

Suomen Latu ry on ulkoilua ja terveysliikuntaa edistävä järjestö, jolla on 77 000 jäsentä 225 eri jäsenyhdistyksessä. Suomen Latu ry:n edistämiä ulkoilulajeja ovat muun muassa retkeily, vaellus, luontouinti, sauvakävely ja hiihto. Tavoitteenamme on saada suomalaiset liikkumaan mahdollisemman usein ja monipuolisesti.